

Черкаський національний університет імені Богдана Хмельницького
ННІ міжнародних відносин, історії та філософії
Кафедр всесвітньої історії та міжнародних відносин

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «Академічна доброчесність»

1. Загальна інформація про курс

Назва курсу, мова викладання	«Академічна доброчесність» Курс викладається українською мовою.
Статус дисципліни	Обов'язкова
Викладачі	Іржавська Анжела Петрівна, к.і.н., доц. кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин
Корпоративна пошта / E-mail:	irzhavskaya@vu.cdu.edu.ua
Затвердження та перегляд робочої навчальної програми	Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри всесвітньої історії та міжнародних відносин 28.08.2025, протокол №1

2. Анотація до курсу

Дисципліна «Академічна доброчесність» є обов'язковою дисципліною для спеціальності Історія та археологія ОС «Магістр», що викладається на I курсі, у другому семестрі, в обсязі 3 кредитів. Вивчення дисципліни завершується підсумковою формою контролю – залік. Дисципліна «Академічна доброчесність» є важливою складовою частиною комплексу дисциплін магістерського рівня підготовки фахівців-істориків як денної, так і заочної форм навчання. **Предметом вивчення** є аспекти формування академічної доброчесності в системі забезпечення якості вищої освіти; принципи академічної доброчесності; сукупність етичних норм і визначених законом правил, якими мають керуватися учасники освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності з метою забезпечення довіри до результатів навчання та наукових досягнень; види відповідальності за порушення академічної доброчесності.

3. Мета та цілі курсу

Мета курсу – сформувати у студентів уявлення про академічну доброчесність, принципи її дотримання, правила етичної поведінки між учасниками освітнього процесу під час навчання, викладання та провадження наукової діяльності.

Завданнями вивчення навчальної дисципліни передбачено:

- закріпити і поглибити у студентів здобуті ними знання про принципи академічної доброчесності;
- виробити бачення сутності академічної доброчесності в освітньому процесі;
- ознайомити студентів з Кодексом академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ ім. Б. Хмельницького.
- навчити студентів працювати з інструментами перевірки текстів на наявність текстових збігів та запозичень;
- розвивати вміння всебічно, критично аналізувати інформацію різноманітних інформаційних ресурсів задля використання достовірної інформації;
- розвивати прагнення дотримуватися принципів академічної доброчесності та корпоративної етики;
- виробити у студентів вміння аналізувати й узагальнювати навчальний матеріал;
- навчити студентів зіставляти досвід зарубіжних освітніх закладів з вітчизняними, орієнтуватися у науковій термінології;
- виробити вміння знаходити і критично аналізувати потрібну інформацію;
- сформувати навички застосовувати набуті знання в професійній сфері історика.

4. Компетентності та очікувані результати навчання

Інтегральна компетентність. Здатність розв'язувати складні задачі дослідницького та/або інноваційного характеру в сфері історії та археології.

Загальні компетентності.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність працювати автономно.

ЗК3. Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.

ЗК4. Здатність спілкуватися іноземною мовою.

ЗК7. Здатність працювати в команді

ЗК8. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

ЗК9. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт

Спеціальні компетентності.

СК1. Здатність виявляти та досліджувати історичні й археологічні джерела різних видів, аналізувати наукові тексти, узагальнювати інформацію.

СК3. Здатність презентувати та обговорювати результати досліджень і професійної діяльності у сфері історії та археології.

СК6. Здатність здійснювати експертний аналіз в предметній області.

СК10. Усвідомлення принципів академічної доброчесності та норм професійної етики.

Програмні результати навчання.

ПРН2. Здійснювати рецензування, коментування, анотації наукових, науково-популярних, освітніх та публіцистичних текстів, які стосуються питань історії та археології.

ПРН3. Розробляти й реалізовувати історичні та міждисциплінарні проєкти з урахуванням сучасних методологічних підходів.

ПРН4. Застосовувати у професійній діяльності у сфері історії та археології сучасні цифрові інструменти і технології для пошуку, збереження і оброблення інформації, у тому числі для виконання наукових досліджень і реалізації освітніх та інноваційних проєктів.

ПРН6. Здійснювати експертизу пам'яток історії, археології та культури з метою їх охорони та можливого подальшого використання.

5. Обсяг і характеристика курсу

Найменування показників	Характеристика навчального курсу	
	денна форма навчання	заочна форма навчання
Освітня програма, спеціальність	Історія. Історична спадщина в публічному просторі В9 Історія та археологія	Історія. Історична спадщина в публічному просторі В9 Історія та археологія
Рік навчання	1	1
Семестр вивчення	2	2
обов'язкова /вибіркова	обов'язкова	обов'язкова
Кількість кредитів ЄКТС	3	3
Загальний обсяг годин	90	90
Кількість годин навчальних занять	28	8
Лекційні заняття	12	4
Практичні заняття	0	4
Семінарські заняття	16	0
Лабораторні заняття	0	0
Самостійна та індивідуальна робота	62	82
Форма підсумкового контролю	залік	залік

6. Пререквізити курсу

Фахова комунікація іноземною мовою, Методологія та організація наукових досліджень з фаху.

7. Технічне забезпечення

Вивчення курсу не потребує використання програмного забезпечення, крім загальноновживаних офісних програм та онлайн-сервісів та платформи корпоративного аканту Університету для проведення дистанційного навчання (за потреби).

8. Політика курсу

Письмові роботи. Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (тести, підготовка мультимедійних презентацій). У випадку якщо студент не отримав протягом семестру необхідну кількість балів для допуску до заліку, він може виконати передбачені програмою завдання, узгодивши з викладачем терміни виконання.

Академічна доброчесність. Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів можуть бути кваліфіковані як академічна недоброчесність. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її не зарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату.

Відвідування занять. Відвідання занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Допускається 1 пропуск з поважних причин, який не впливатиме на систему оцінювання. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усі строків визначених для виконання усі видів письмових робіт, передбачених курсом.

9. Схема курсу

Тема, основні питання / завдання	Розподіл годин за темами та формам и занять (денна/з аочна)	Форми та методи проведення	Література . Ресурси в інтернеті	Завдання для самостійної роботи, год.	Форма контролю, бали
ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 1. Академічна доброчесність і принципи її дотримання.					

<p>Лекція 1. Тема: Вступ. Академічна доброчесність в освітньому процесі.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Суть поняття «академічна доброчесність». 2. Категоріально-понятійний апарат курсу. 3. Академічна доброчесність у закладах вищої освіти. 	2	Лекція. Обговорення теоретичних питань.	Використовувати основну і додаткову літературу	1.Перелік та аналіз актуальних проблем з теми лекції (1 год.) 2.Огляд літератури з теми лекції (1 год.)	Опитування на семінарі, (0-5 балів)
<p>Лекція 2. Тема: Принципи академічної доброчесності</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Принципи дотримання академічної доброчесності в освітньому та науковому процесі. 2. Найпоширеніші причини проявів академічної недоброчесності в ЗВО. 	1	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Використовувати основну і додаткову літературу	Самостійно опрацювати теоретичні питання теми (5 год)	Перевірка виконаних завдань (0-5 балів)
<p>Лекція 3. Тема: Кодекс академічної доброчесності та корпоративної етики ЧНУ ім. Б. Хмельницького.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Корпоративна етика як головний аспект університетських цінностей. 2. Кодекс як основний документ з академічної доброчесності. 	1	Лекція-інформація	Використовувати основну і додаткову літературу	1.Самостійно опрацювати теоретичні питання теми (5 год)	Доповідь на семінарському занятті (0-5 балів)
<p>Лекція 4. Тема: Головні принципи академічного письма.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Інтелектуальна власність. 2. Різновиди плагіату. 	2	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Використовувати основну і додаткову літературу	Самостійно опрацювати питання теми (5 год)	Опитування на семінарі, (0-5 балів)
<p>Практичне заняття № 1. (2 год.) На основі наявних у Класі, на сайті університету та в інтернет-просторі матеріалів про запобігання порушенням чи недотриманню принципів академічної</p>	2	Презентація, обговорення	Використовувати основну і	1.Підготувати виступ з презентацією відповідно до практичного заняття (1 год.)	Завдання 1, : 0-5 балів

<p>доброчесності у закладах вищої освіти, створити власну презентацію (кількість слайдів довільна).</p> <p>Матеріали про академічну доброчесність університету містяться у відкритому доступі на сайті https://cdu.edu.ua/mij-universitet/naukova-j-in-ovatsijna-diyalnist/akademichna-dobrochesnist.html</p>			додаткову літературу	2.Виконання завдань для самостійної роботи (1 год.)	
<p>Практичне заняття № 2. (2 год.)</p> <p>Ознайомтеся з презентацією і доповіддю на тему: "Генеративний штучний інтелект та академічна доброчесність". Спікер: Артем Артюхов.</p> <p>Обговорення презентації. https://www.youtube.com/watch?v=XUmVMQl0saw</p>	2	Мультимедійна презентація	Використовувати основну і додаткову літературу	1.Підготувати усну доповідь відповідно до теми практичного заняття (1 год.) 2.Виконання завдань для самостійної роботи (1 год.)	Завдання 1, 2: 0-5 балів
<p>Практичне заняття № 3. (2 год.)</p> <p>Ознайомтеся з текстом Кодексу і визначте основні положення (об'єм - 1 ст. А4 у програмі Word) https://drive.google.com/file/d/1cqgaKROpDa2kYAoSpoTvi04FZE6b-Vhu/view?usp=drive_web&authuser=0</p>	2	Повідомлення, презентації.	Використовувати основну і додаткову літературу	1.Підготувати усну доповідь відповідно до теми практичного заняття (1 год.) 2.Виконання завдань для самостійної роботи (1 год.)	Завдання 1, 2: 0-5 балів
<p>Практичне заняття № 4. (2 год.)</p> <p>Сформувати підбірку посилань на інтернет-ресурси, пов'язаних з інформацією про академічну доброчесність (кількість довільна, ресурси можуть бути як українські, так і іноземні).</p>	2	Презентації, усні відповіді.	Використовувати основну і додаткову літературу	1.Підготувати презентацію для доповіді відповідно до теми практичного заняття (2 год.). 2.Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Завдання 1, 2: 0-5 балів
<p>Реферат (есе, мультимедійна презентація)</p>		Презентація і захист реферату (есе,	Основний і додатковий перелік літератури	Вибрати тему реферату (есе) і підготувати його в письмовій формі. Для захисту можна підготувати мультимедійну презентацію	10 балів

		мультимедійної презентації)			
Всього балів за змістовим модулем 1					30
Всього годин за змістовим модулем 1	16				
Лекцій	6				
Семінарських занять	8				
Лабораторних занять	0				
Самостійна робота	30				

ЗМІСТОВИЙ МОДУЛЬ 2. Особливості дотримання принципів академічної доброчесності в українських та зарубіжних освітніх закладах

Лекція 5. Тема: Підтримка принципів академічної доброчесності в українському освітньому середовищі. 1. Методичні рекомендації з підтримки принципів академічної доброчесності в українському освітньому середовищі. 2. Тренінги, вебінари, інтенсиви, онлайн-курси з академічної доброчесності.	2	Лекція з використанням методів проблемного навчання	Використовувати основну і додаткову літературу	Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Доповідь на семінарському занятті (0-5 балів)
Лекція 6. Тема: Якісне академічне письмо. Запобігання плагіату. 1. Анотування наукової статті зі спеціальності. 2. Запобігання порушенням академічної доброчесності. 3. Сервер StrikePlagiarism, його діяльність.	2	Лекція-візуалізація (з використанням презентації)	Використовувати основну і додаткову літературу	Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Перевірка виконаних завдань (0-5 балів)
Лекція 7. Тема: Зарубіжний досвід впровадження принципів академічної доброчесності у науково-освітньому процесі.	2	Лекція-інформація	Використовувати основну і	Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Перевірка виконаних завдань (0-5 балів)

			додаткову літературу		
Практичне заняття № 5. Пройти анкетування з метою виявлення обізнаності щодо дотримання принципів академічної доброчесності. (тест-анкета додається)	2	Презентація рефератів та їх обговорення	Використовувати основну і додаткову літературу	1. Підготовка до тестування (2 год.). 2. Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Завдання 1: 0-5 балів
Практичне заняття № 6. 1. Ознайомтеся з документом "ПОЛОЖЕННЯМ ПРО ПОРЯДОК ПЕРЕВІРКИ КВАЛІФІКАЦІЙНИХ РОБІТ, НАУКОВИХ ТЕКСТІВ НА НАЯВНІСТЬ ТЕКСТОВИХ ЗБІГІВ У ЧЕРКАСЬКОМУ НАЦІОНАЛЬНОМУ УНІВЕРСИТЕТІ ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО" (https://drive.google.com/file/d/1Zkm6UntRd-WjrQCCGBrRE2NOXEcaMyKO/view?usp=drive_web&authuser=0) 2. Вибудуйте свій підхід (своєрідний план) щодо обрання теми дослідження, співпраці з керівником, написання наукової роботи і подальшої її перевірки на плагіат (на основі вашої кваліфікаційної роботи ОС «Магістр»).	2	Обговорення	Використовувати основну і додаткову літературу	Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.).	Завдання 1: 0-5 балів
Практичне заняття № 7. Вибрати із запропонованого збірника одну статтю, присвячену проблемі академічної доброчесності і зробити на неї коротку анотацію (об'єм – 1–1,5 ст. А4) https://drive.google.com/file/d/1DQhFrHN2j0PU48ID1Dx5GVe9pQurOiMs/view?usp=drive_web&authuser=0	2	Обговорення	Використовувати основну і додаткову літературу	Виконання завдань для самостійної роботи (2 год.). Підготувати анотацію відповідно до завдання практичного заняття (4 год.).	Завдання: 0-5 балів

Практичне заняття № 8. Ознайомтеся з презентацією онлайн-тренінгу «Як підготувати письмову роботу до перевірки на плагіат?» (https://drive.google.com/file/d/1eO1dvp4cwxuu74ZDugIPmH7XCgOYyWUO/view?usp=drive_web&authuser=0) 3. Вибудуйте свій підхід (своєрідний план) щодо обрання теми дослідження, співпраці з керівником, написання наукової роботи і подальшої її перевірки на плагіат (на основі вашої кваліфікаційної роботи ОС «Магістр»).	2	Обговорення питань	Використовувати основну і додаткову літературу		
Модульна контрольна робота		Тестування	Використовувати основну і додаткову літературу	Повторити навчальний матеріал курсу	10 балів
Всього балів за змістовим модулем 2					30
Всього годин за змістовим модулем 2	12				
Лекцій	6				
Семінарських занять	8				
Лабораторних занять	0				
Самостійна робота	32				
Підсумковий контроль: залік		Тестування			40

10. Система оцінювання та вимоги

Навчальні досягнення студентів оцінюються за 100-бальною шкалою Університету, чотирибальною шкалою (5 «відмінно», 4 «добре», 3 «задовільно», 2 «незадовільно»), і шкалою оцінок ЄКТС. На поточний контроль відводиться 60 балів, на підсумковий контроль (екзамен) – 40 балів. Оцінювання поточної успішності студентів на окремих навчальних заняттях та за виконання завдань самостійної роботи визначається диференційовано, відповідно до рівня складності завдань, та встановлюється в межах від 0 до 5 балів.

Виконання модульних контрольних робіт, завдань самостійної роботи та індивідуальних завдань є обов'язковим. До їх виконання допускаються всі студенти. Студент, який не виконав поточних завдань, не підготувався до семінарських занять отримує 0 балів. Поточну заборгованість, пов'язану з

непідготовленістю або недостатньою підготовленістю до навчальних занять, студент повинен ліквідувати шляхом виконання у визначений термін завдань, передбачених програмою. За виконанні завдання нараховуються від 0 до 5 балів.

Студенти, які за результатами поточного контролю набрали менше 35 балів, вважаються такими, що мають академічну заборгованість, ліквідація якої є обов'язковою. Студенти, які не мають академічної заборгованості за результатами поточного контролю, допускаються до екзамену.

11. Критерії оцінювання успішності навчання

1. Завданням **поточного контролю** є систематична перевірка розуміння та засвоєння програмного матеріалу шляхом усного та письмового опитування, аналіз виконання завдань індивідуальної та самостійної роботи, умінь самостійно опрацьовувати тексти, складання конспекту, написання есе та анотацій, здатності публічно, письмово чи в електронному форматі представляти певний матеріал та ін.

Критеріями оцінювання у ході поточного контролю є:

а) під час поточної аудиторної роботи на лекційних та семінарських заняттях:

- активна участь у дискусіях та пропозованих формах роботи на лекційних та семінарських заняттях;
- доповнення та запитання на лекційних та семінарських заняттях.

б) при усних відповідях:

- повнота розкриття питання;
- логіка викладення, культура мовлення;
- впевненість, емоційність та аргументованість;
- використання основної та додаткової літератури (підручників, навчальних посібників, журналів, інших періодичних видань, інтернет-ресурсів тощо);
- аналітичні міркування, уміння робити порівняння, висновки.

в) при виконанні письмових завдань:

- повнота розкриття питання;
- цілісність, систематичність, логічна послідовність;
- підготовка матеріалу за допомогою комп'ютерної техніки, різних технічних засобів.

г) при виконанні завдань для самостійної та індивідуальної роботи:

- повнота виконання завдання;
- творчість та самостійність виконання.

Завданням **підсумкового контролю** (заліку) є комплексна діагностика результатів навчання, глибини засвоєння студентом програмного матеріалу з навчальної дисципліни, логіки та взаємозв'язків між окремими його змістовими модулями, здатності до творчого використання набутих знань.

Тест-анкета

Академічна доброчесність відрізняється від поняття доброчесності тим, що стосується:

- o науково-дослідного процесу
- o освітнього, науково-дослідного та спортивно-виховного процесів
- o освітнього процесу
- o спортивно-виховного процесу

Відповідно до Закону України «Про освіту» правил та принципів академічної доброчесності повинні дотримуватися:

- o студенти
- o адміністрація ЗВО
- o викладачі
- o усі учасники навчального процесу

Чи інформують Вас науково-педагогічні працівники про процедури дотримання академічної доброчесності?

так

ні

Плагіат – це:

- o запозичення чужих ідей та продукту розумової праці, спричинене необізнаністю
- o життєва необхідність, спричинена певними обставинами
- o інтелектуальна крадіжка, незаконне використання результатів праці інших
- o річ неприємна, але не заборонена

Оберіть правильне твердження:

- o велика кількість письмових завдань під час навчання може бути чинником, що підштовхує студентів до текстових запозичень;
- o чим більше письмових робіт виконуватимуть студенти, тим менше вдаватимуться до порушень академічної доброчесності і до плагіату.

Якщо студенти в своїх письмових роботах цитують автора або джерело дослівно, вони повинні ...

Які, на Вашу думку, найпоширеніші причини проявів академічної недоброчесності в ЗВО:

- o Масовість освіти
- o Надмірна комерціалізація освітнього простору
- o Порушення принципів академічної взаємодії, корпоративної довіри тощо (зниження академічних стандартів, деформація етичного поля)
- o Необхідність виконання великого обсягу письмових робіт
- o Відсутність інтересу до тем письмових робіт
- o Повторюваність тем письмових робіт
- o Відсутність покарання за плагіат
- o Відсутність чітких правил з написання робіт та їх оцінювання

12. Питання для підсумкового контролю

3. Академічна доброчесність в освітньому процесі.
4. Корпоративна етика як головний аспект університетських цінностей.
5. Досвід упровадження академічного письма у зарубіжних вишах.
6. Принципи дотримання академічної доброчесності.
7. Впровадження етичних норм у студентському середовищі.
8. Покарання студентів за академічну недоброчесність.
9. Покарання викладацького складу університету за академічну недоброчесність.
10. Ставлення студентів до виявів академічної нечесності в Україні та за її межами.
11. Інтелектуальна власність, суть.
12. Українське законодавство про інтелектуальну власність.
13. Види плагіату.
14. Основні вимоги до якісного оформлення наукових публікацій.
15. Які є види відповідальності здобувача освіти за порушення принципів академічної доброчесності? (згідно Кодексу університету)

Список літератури та інтернет-ресурси

Основна:

1. Академічна доброчесність: проблеми дотримання та пріоритети поширення серед молодих вчених : кол. моногр. / за заг. ред. Н. Г. Сорокіної, А. Є. Артюхова, І. О. Дегтярьової. Дніпро : ДРІДУ НАДУ, 2017. 169 с.
2. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
3. Академічна культура українського студентства: основні чинники формування та розвитку. *Східноукраїнський Фонд соціальних досліджень*. URL: http://fond.sociology.kharkov.ua/images/docs/academ_cult/material.pdf
4. Бойченко М. Гідність, цілісність і успішність : академічні та громадянські чесноти. *Філософська думка*. Київ, 2014. № 5. С. 110–122.
5. Бойченко Н. М. Етичні аспекти університетських цінностей. *Софія. Гуманітарно-релігієзнавчий вісник*. Київ : Вид.-полігр. центр «Київський університет», 2014. № 1 (1). С. 37–43.
1. Ревуцька С. К. Курс лекцій з дисципліни «Академічне письмо» / М-во освіти і науки України, Донец. нац. ун-т економіки і торгівлі ім. М. Туган-Барановського, каф. українознавства; уклад. С.К. Ревуцька. Кривий Ріг : ДонНУЕТ, 2018. 81 с.
2. Хоружий Г. Ф. Академічна культура: цінності та принципи вищої освіти. Тернопіль : Навчальна книга. Богдан, 2012. 320 с.
3. Шліхта Н., Шліхта І. Основи академічного письма: Методичні рекомендації та програма курсу. Київ, 2016. 61 с.

Допоміжна література та інтернет-джерела:

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд досліджень освітньої політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с. URL: https://www.univer.kharkov.ua/images/redactor/news/2016-09-07/chesnist_osnova_rozvitk_Univers.pdf
2. Гужва О. О. Що потрібно знати про плагіат: посібник з академічної грамотності та етики для «чайників». URL: http://library.kubg.edu.ua/images/stories/Departaments/biblio/PDF/books_ac-gr.pdf
3. Ковальова А. Проблеми академічного плагіату та авторського права у цифровому просторі України. *Спеціальні історичні дисципліни : питання теорії та методики* : зб. наук. пр. Київ, 2013. Ч. 21 : Електронні інформаційні ресурси. С. 61–71.
4. Проект сприяння академічній доброчесності в Україні (SAIUP) – Американські Ради. URL: <http://www.saiup.org.ua/>
5. Ромакін В. В. Академічна чесність у вищій освіті. *Наукові праці Чорноморського державного університету імені Петра Могили. Серія «Педагогічні науки»*. Миколаїв, 2002. Вип. 7, Т. 20. С. 24–28.
6. Тимошенко Т. В., Гречихіна Н. В. Академічне письмо. *Наукові записки* : зб. наук. пр. Кіровоград : КНТУ, 2009. Вип. 9. С. 214–219.
7. Варава І. Причини існування академічної недоброчесності студентства в сучасному освітньо-науковому просторі та шляхи її подолання. Актуальні питання гуманітарних наук. міжвузівський збірник наукових праць молодих вчених Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка, 2020. Вип. 33. Том 1. С. 273–278.
8. Драч І. І., Слободянюк О. М. Порушення академічної доброчесності: причини та ставлення студентів. *Педагогіка формування творчої особистості у вищій і загальноосвітній школах*. № 70, Т. 1. 2020. С. 220–227.
9. Закон України «Про освіту». URL: <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
10. Розширений глосарій термінів та понять ст. 42 «Академічна доброчесність» Закону України «Про освіту» (від 5 вересня 2017 р.). URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/glyusariy.pdf>
11. Методичні рекомендації для закладів вищої освіти з підтримки принципів академічної доброчесності. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/vishcha-osvita/2018/10/25/recomendatsii.pdf>